tüphanelerinde birer nüshası mevcuttur. 4. *Yûsuf u Züleyhâ.* İranlı şair Molla Câmî ile Türk şairlerinden Hamdî'nin aynı adı taşıyan eserlerine nazîre olarak yazılmıştır. Şair, bu müelliflerin konuyu geniş tutup onu esas mahiyetinden uzaklaştırdıklarını, kendisinin ise eserini Kur'an'daki Yûsuf sûresine sadık kalarak yazdığını bildirir. Türkçe olan bu mesneviyi 974'te (1567) Mekke'de tamamlayarak II. Selim'e ithaf etmiştir. Bugün bilinen yegâne nüshası Manisa İl Halk Kütüphanesi'nde bulunmaktadır (nr. 1215/5). 5. *Menâsik-i Hac.* Manzum olup 1090'da (1679) istinsah edilen bir nüshası Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndedir (Hazine, nr. 146). 6. *Mesâhatnâme.* Aynı yazmanın 23ª-38ª varakları arasında yer alan bu Türkçe mensur risâle, Mekke'deki bazı eserlerin inşa tarihi ve bunların mimari ölçüleri hakkındadır. Eserin ayrıca Süleymaniye Kütüphanesi'nde de bir nüshası vardır (Ayasofya, nr. 3989).

Bursalı Mehmed Tâhir, Gubârî'nin *Tercüme-i Târîh-i Cennâbî* adlı bir eseri olduğunu kaydeder ki 1588'de tamamlanıp III. Murad'a ithaf edilen bu eserin ona ait olması mümkün değildir. Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan (Esad Efendi, nr. 3486/1) ve Gubârî'ye nisbet edilen *Na't-ı Şerîf* Mîr Kāsım adındaki başka bir Gubârî'ye aittir. Aynı kütüphanede kayıtlı (Yazma Bağışlar, nr. 1285/1) *Gazavât-ı Midilli* adlı eser de 907 (1501) tarihini taşıdığına göre yine başka bir Gubârî tarafından kaleme alınmıştır.

Kaynaklar Gubârî'nin hattatlığı hakkında, onun Osmanlı hattatlarının pîri sayılan Şeyh Hamdullah'ın oğlu Mustafa Dede'den yazı meşkettiği ve "gubârî" adı verilen yazıda usta olduğu dışında bir bilgi vermemektedir. Esasen şair de Gubârî mahlasını bu çok ince yazı tarzında gösterdiği maharet dolayısıyla almıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Âşık Çelebi, *Meşâirü'ş-şuarâ*, vr. 285ª-286ª; Latîfî, *Tezkire*, s. 252-253; Beyânî, *Tezkire*, İÜ Ktp., TY, nr. 2568, vr. 61ª; Âlî, *Künhü'l-ahbâr*, İÜ Ktp., TY, nr. 2377, vr. 205ᵇ; *Künhü'l-ahbâr'ın Tezkire Kısmı* (haz. Mustafa İsen), Ankara 1994, s. 247-249; Kınalızâde, *Tezkire*, II, 712-717; Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, IX, 791; Müstakimzâde, *Tuhfe*, s. 246-247; *Osmanlı Müellifleri*, III, 112-114; Babinger (Üçok), s. 103-104; İsmet Parmaksızoğlu, "Abdurrahman Gubârî'nin Hayatı ve Eserleri", *TD*, sy. 2 (1950), s. 347-356; *Kāmûsü'l-a'lâm*, V, 3256; "Gubârî, Abdurrahman", *TA*, XVIII, 104; Mustafa Kutlu, "Gubârî, Abdurrahman", *TDEA*, III, 375.

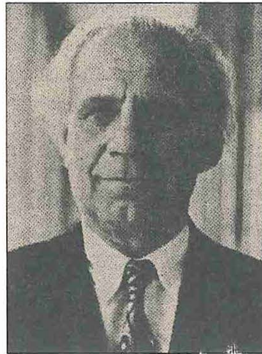
 ALİ ALPARSLAN

GUBOĞLU, Mihail

(1911-1989)

Türk asıllı Romen tarihçisi, Türkolog.

Gagauz Türkleri'nden olup Moldavya'nın Ceadar (Çadır)-Lunga şehrinde doğdu. İlk öğrenimini burada, orta öğrenimini Bender'de, yüksek tahsilini Cernauti Üniversitesi Edebiyat ve Felsefe Fakültesi'nde yaptı. *Gagauzii in Lumina Istoriei* (tarih ışığında Gagauzlar) adlı teziyle 1938'de buradan mezun oldu. 1940 yılında *Relatiile Române-turce in Decursul Veacurilar* (yüzyıllar boyunca Türk-Romen ilişkileri) adlı doktora çalışmasını tamamladı. Aynı yıl, dönemin Türkiye Cumhuriyeti büyükelçisi Hamdullah Suphi Tanrıöver şerefine Yaş şehrinde açılan Türkoloji Enstitüsü'nde görev aldı. 1945'te Bükreş'te kurulan Balkanoloji Enstitüsü'ne tayin edildi. Yaş ve Bükreş üniversitelerinde Türk dili ve tarihi dersleri verdi. 1948-1963 yıllarında Romen İlimler Akademisi Tarih Enstitüsü'nde çalıştı. Bu arada Romen Devlet Arşivi'ndeki Türkçe ve Romence belgeler üzerinde incelemeler yaptı. 1963-1968 yılları arasında akademinin Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Enstitüsü'nde görev aldı. 1966'dan itibaren hemen her yıl Türkiye'ye giderek Başbakanlık Osmanlı Arşivi ve İstanbul kütüphanelerinde araştırmalar yaptı. 1968-1977 yıllarında Bükreş Üniversitesi'nde Osmanlı tarihi dersleri okuttu ve buradan emekli oldu. Türkiye'de ve diğer birçok ülkede düzenlenen Türkiyat ve şarkiyat kongrelerine katılan ve dikkate değer tebliğler sunan Guboğlu, Türkoloji kongresi dolayısıyla geldiği İstanbul'da 11 Mayıs 1989'da öldü, cenazesi daha sonra Bükreş'e nakledildi. Mihail Romence'den başka Türkçe, Almanca ve Rusça da biliyordu.

Mihail Guboğlu

Eserleri. Kitaplar. *Tabele S... Datele hegirei şi ale erei noa... intraducere in cronologia Mi...* ([Senkronik cetveller. Hicrî ve milâdî karşılama tarihleri. Müslüman kronolojisine giriş], Bucureşti 1955); *Paleografia şi Diplomatika Turco-Osmana. Studiu şi Album* ([Osmanlı-Türk paleografya ve diplomatikası. Etüt ve albüm], Bucureşti 1958); *Catologul Documentelor Turceşti* ([Türkçe belgeler katalogu], I-II, Bucureşti 1960, 1965); *Cronici Turceşti Privind Tarile Romåne. Extrade* ([Romen ülkelerine ait Türk kronikleri], I-II, Bucureşti 1965, 1974).

Makaleler. "Contribution roumaines aux études orientales" (*Ar.O*, XXIII/3, s. 454-475); "Dimitrie Cantemir şi Istoria Imperiului Otoman" (*Studii şi articole de Istorie* [Bucureşti 1957], II, 184-208); "Inscription turque de Bender relative à l'expédition de Soliman le magnifique en Moldavie 1538/945" (*SAO*, I, 175-187); "Dimitrie Cantemir orientaliste" (*a.e.*, III, 129-160).

Bunlardan başka çeşitli ilmî dergilerde pek çok makale, tanıtma ve tenkit yazısı, nekroloji yazan ve belge neşri yapan Guboğlu'nun sunduğu tebliğler de yayımlanmıştır (çalışmalarının bir listesi için bk. A. Çetin, *TDA*, sy. 15, s. 212-231; Codarcea, sy. 1, s. 279-286).

BİBLİYOGRAFYA :

Atillâ Çetin, "Romen Türkoloğu Prof. Mihail Guboğlu'nun Türk Tarih ve Kültürü Araştırmalarına Dair Bibliyografya Denemesi: 70. Doğum Yılı Münasebetiyle", *TDA*, sy. 15 (1981), s. 210-231; a.mlf., "Büyük Bir Âlimin Ölümü: Romanyalı Türkolog Prof. Mihail Guboğlu'nun Ardından", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sy. 33, İstanbul 1989, s. 41-47; a.mlf., "Ölümünün Birinci Yılında Romanyalı Türkolog Prof. Mihail Guboğlu", *Boğaziçi*, sy. 2, İstanbul 1990, s. 11-12; İrfan Ünver Nasrattınoğlu, "Prof. Dr. Mihail Guboğlu'nu Kaybettik", *TK*, XXVII/316 (1989), s. 486-490; Gh. I. Ionită, "Mihail Guboğlu (1911-1989)", *Analale Universitatii Bucureşti. Istorie*, XXVIII, Bucureşti 1989, s. 106-108; Mihai Maxim, "Mihail Guboğlu (1911-

ABDÜLHÂLİK-ı GUCDÜVÂNÎ

عبد الخالق غجدواني

bk. GUCDÜVÂNÎ, Abdülhâlik

Orta Asya sûfîliğinin gelişmesinde büyük rol oynayan Hâcegân silsilesinin kurucusu.

GUCDÜVÂNÎ, Abdülhâlik

(عبدالخالق غجدوانى)

(ö. 575/1179 veya 617/1220)

Orta Asya sûfîliğinin gelişmesinde büyük rol oynayan Hâcegân silsilesinin kurucusu.

Buhara'ya yaklaşık 30 km. uzaklıktaki Gucdüvân köyünde (bugünkü telaffuzu Gicdüvân) doğdu. *Risâle-i Şâhibiyye* adlı eserinde (s. 95-96) anlattığına göre

babası, İmam Mâlik neslinden, zâhirî ve bâtınî ilimlere vâkıf bir âlim olan Malatyalı Abdülcemil İmam'dır. Düşmanları tarafından şehirden çıkarılan Malatya sultanının tahtına dönmesini sağlayan Abdülcemil, 113 yaşında olmasına rağmen mükâfat olarak sultanın kızıyla evlendirilir. Bu arada Hızır, Abdülcemil'e bu evlilikten bir erkek çocuğunun doğacağı müjdesini verir ve adını Abdülhâlık koymasını ister. Gucdüvânî, sebebini açıklamadığı bir husustan dolayı bir müddet sonra babasının Malatya'dan ayrılmak mecburiyetinde kaldığını ve Buhara'ya giderek Gucdüvân köyüne yerleştiğini, kendisinin burada dünyaya geldiğini kaydeder.

Yetişme çağında tahsil için Buhara'ya giden Abdülhâlık, şehrin önde gelen âlimlerinden İmam Sadreddin'in yanında tefsir okurken, "Rabbinize yalvara yakara ve gizlice dua edin. Bilin ki O haddi aşanları sevmez" (el-A'râf 7/55) meâlindeki âyetin yorumu sırasında buradaki "gizlilik"le ilgili bir tereddüdünü ifade eder. Şöyle ki: Eğer zâkir yüksek sesle zikreder veya zikir esnasında organlarını hareket ettirirse dua veya zikirden başkaları haberdar olur. Öte yandan sırf kalbiyle zikrederse bundan şeytan haberdar olur. Çünkü hadiste bildirildiğine göre şeytan insanoğlunun içinde damarlarındaki kan gibi akıp durmaktadır (Buhârî, "Ahkâm", 21). Gucdüvânî, bu durum karşısında âyetteki duayı gizlice yapma emrinin nasıl yerine getirileceğini, diğer bir ifadeyle zikr-i hafînin nasıl uygulanacağını sorunca hocası Sadreddin, ilm-i ledünne ait olan bu meseleyi ileride ehlullahtan bir zatın kendisine öğreteceğini söyler. Nitekim kısa bir müddet sonra, Gucdüvânî'nin Hâce Hızır diye andığı, doğumundan önce de kendisiyle ilgilenen Hızır gelerek ondan havuza dalmasını, suyun altında iken kelime-i şehâdeti tekrarlamasını ister ve ona zikr-i hafînin usulünü telkin eder. Aynı zamanda zikrin sayılarak yapılacağını belirten Hâce Hızır, böylece bütün Hâcegân'ın ve onlardan sonra Nakşibendîler'in benimsedikleri "vukūf-ı adedî" prensibini de ortaya koymuş olur (*Reşehât Tercümesi*, s. 30). Harîrîzâde, Gucdüvânî'nin suyun altında iken yaptığı zikir sırasında kendisinde "el-cezbetü'l-kayyûmiyye" denilen çok kuvvetli bir cezbe hâsıl olduğunu kaydeder (*Tibyân*, I, vr. 378b).

Gucdüvânî, yine kendi ifadesine göre, yirmi iki yaşına kadar onu mânevî evlât edinen Hâce Hızır'ın terbiyesi altında kaldıktan sonra Buhara'ya gelen meşhur fakih ve mutasavvıf Yûsuf el-Hemedânî'nin (ö. 535/1140) müridleri arasına katıldı. Bazı kaynaklara göre Hemedânî Buhara'ya değil Semerkant'a gelmiş ve Gucdüvânî ona burada intisap etmiştir. Hemedânî'nin zikirde takip ettiği yol "alâniyye" (cehrî) iken Gucdüvânî'nin Hâce Hızır'dan öğrendiği zikr-i hafîye devam etmesine izin vermiş, Hâce Hızır da Gucdüvânî'nin mânevî terbiyesinin tamamlanmasını Hemedânî'ye havale ederek aradan çekilmiştir. Bundan dolayı Hâce Hızır'ı Gucdüvânî'nin "pîr-i sebak"ı (zikir telkin eden pîri) ve "pîr-i irâdet"i (sülûke başlatan pîri), Hemedânî'yi de sadece onun sohbet pîri saymak gerekir (Lâmiî, s. 411). Ancak Gucdüvânî'ye bir hırka verdiği için silsilede onun asıl mürşidi olarak Hemedânî yer almaktadır. Hemedânî Buhara'dan (veya Semerkant) ayrılıncaya kadar onun yanında kalan Gucdüvânî daha sonra memleketine döndü. Burada "sohbetine lâyık" bir kimse bulamayınca (Fazlullah b. Rûzbihân, vr. 86a) inzivâya çekilip riyâzet ve mücâhede dünyasına daldı. İnzivâ müddeti boyunca gösterdiği bazı kerâmetler sayesinde (vakit namazlarını kılmak için Mekke'ye gidip gelmek gibi) uzak yerlerde de meşhur oldu. Öyle ki Şam'da onun adına bir hankah kuruldu. Burada oturan müridleri kendisini ziyaret etmek için Gucdüvân'a gelmeye başladılar (Câmî, s. 384).

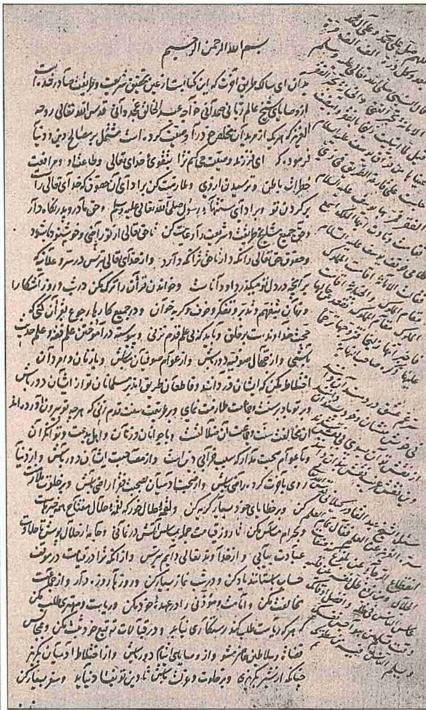
Hemedânî'nin bıraktığı halifelerin üçüncüsü olan Ahmed Yesevî, Türkistan'da İslâmiyet'i yaymak için Buhara'dan ayrıldığı zaman Gucdüvânî inzivâsından çıkarak Buhara ve civarındaki dervişlerin başına geçti. Gucdüvânî'nin, halifesi Hâce Evliyâ-yı Kebîr'e hankahta oturmamasını tavsiye ettiği halde hayatının bu son dönemini Gucdüvân'daki hankahta geçirdiği anlaşılmaktadır. Muînülfukarâ, aralarında meşhur Âl-i Burhân'dan âlim Muhammed b. Ömer es-Sadr'ın da bulunduğu Buhara'da ikamet eden müridlerinin her cuma gecesi onu ziyarete geldiklerini kaydeder (*Târîh-i Mollazâde*, s. 46).

Gucdüvânî *Risâle-i Şâhibiyye*'sinde Hemedânî'den feyiz aldığını ve onun tarafından halife tayin edildiğini söyler. Eski müelliflerce ittifakla doğru kabul edilen bu bilgiyi Wilferd Madelung asılsız bulur. Merv'de Yûsuf el-Hemedânî'den hadis dinleyen Abdülkerîm es-Sem'ânî'nin Hemedânî için yazdığı hal tercümesinde yer alan bilgilerin *Risâle-i Şâhibiyye*'de verilen bilgilerden önemli derecede farklı olduğuna dikkat çeken Madelung'a göre Gucdüvânî büyük bir ihtimalle hiçbir zaman Hemedânî ile görüşmemiştir (*Quaderni di Studi Arabi*, sy. 5-6, s. 506). Menkıbevî bir eser olmakla birlikte Gucdüvânî'nin *Risâle-i Şâhibiyye*'de Hemedânî ile ilişkilerine dair verdiği bilgilerin uydurma olması pek mümkün görünmemektedir. Çünkü çağdaşı olan Buharalılar onun söylediklerinin doğru olmadığını anlayacak durumdaydılar.

Kaynaklarda Gucdüvânî'nin vefatı için muhtelif tarihler verilmektedir. Gulâm Server Lâhûrî, herhangi bir eski kaynağa dayanmadan onun 575'te (1179) vefat ettiğini söyler (*Hazînetü'l-asfiyâ*, I, 530). Müellifi meçhul *Makāmât-ı ʿAbdülhâlık Gucdüvânî ve ʿÂrif Rîvgerî* adlı esere göre (s. 16) Gucdüvânî, Necmeddîn-i Kübrâ'nın 618 (1221) yılında vuku bulan ölümünden az önce ve henüz Moğol istilâsı başlamadan vefat etmiştir (s. 16). *Risâle-i Şâhibiyye*'yi neşreden Saîd-i Nefîsî bu kayda dayanarak Gucdüvânî'nin ölüm tarihini 617 (1220) olarak verir.

Rivayete göre Yûsuf el-Hemedânî gibi Gucdüvânî de dört halife tayin etmiştir: Hâce Ahmed Sıddîk, Hâce Evliyâ-i Kebîr (Kelân), Hâce Habbâz Buhârî ve Hâce Ârif-i Rîvgerî. Hâcegân silsilesi bunlardan sonuncusu vasıtasıyla sürdürülmüştür. Gucdüvânî'nin "kelimât-ı kudsiyye" olarak tanınan sekiz tarikat prensibini ortaya koyması son derecede önemlidir. **Hûş der-dem** (alınan her nefeste gafletten uzak olmak), **sefer der-vatan** (beşerî sıfatlardan sıyrılıp ilâhî sıfatlarla muttasıf olmak), **nazar ber-kadem** (yürürken bakışlarını ayağından ayırmamak), **halvet der-encümen** (zâhirde halk ile, esasta Hak ile bulunmak), **yâdkerd** (lisanî zikirle beraber kalbî zikri icra etmek), **bâzgeşt** (zikir yaparken "ilâhî ente maksûdî ve rızâke matlûbî" [Allahım! Maksûdum sensin ve talep ettiğim senin rızândır] cümlesini söylemek), **nigâhdâşt** (meşguliyet verecek düşünceleri defetmek) ve **yâddâşt** (zikrin sebep olduğu uyanıklığı sürdürmek) prensiplerinden ibaret olan "kelimât-ı kudsiyye", sonradan ilâve edilen üç prensiple beraber (vukūf-ı zamânî, vukūf-ı adedî, vukūf-ı kalbî) Nakşibendîliğin başlıca umdelerini oluşturmaktadır (*Reşehât Tercümesi*, s. 32-43; ayrıca bk. HÂCEGÂN). Gucdüvânî'nin asıl önemi,

Abdülhâlik Gucdüvânî'nin *Veṣâyâ*'sının ilk ve son sayfaları (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3702/5)

Hâcegân silsilesini kurmanın da ötesinde ruhaniyet âleminde Hâce Bahâeddin Nakşibend'e zikr-i hafîyi telkin etmiş olmasıdır.

Eserleri. 1. *Risâle-i Ṣâḥibiyye.* Yûsuf el-Hemedânî'nin menkıbelerini anlatan ve kendi hayatına dair bilgiler veren eser Saîd-i Nefîsî tarafından yayımlanmıştır (*Ferheng-i Îrân-zemîn*, I/1 içinde, s. 70-101). Harîrîzâde'nin *Tibyân*'ında da (I, vr. 379ª-389ᵇ) yer alan eserin bir özetini Îrec Efşâr neşretmiştir (*Ḳandiyye*, s. 6-16). **2.** *Veṣâyâ* (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3702/5). Gucdüvânî, kısa bir âdâb risâlesi mahiyetindeki bu eserini halifelerinden Hâce Evliyâ-i Kebîr için kaleme almıştır. Risâlede cahil sûfîlerden kaçınmak, şeriat ve sünnetten ayrılmamak, hâkimlerden uzak kalmak, mümkün mertebe evlilikten kaçınmak, hankahta oturmamak, semâ ile fazla meşgul olmamak gibi öğütler verilmektedir. Buhara'ya iltica eden İranlı Şâfiî âlimi Fazlullah b. Rûzbihân, Gucdüvân şehrinin 918'de (1512) bir Safevî muhasarasından Gucdüvânî'nin ruhaniyeti sayesinde kurtulduğu inancıyla *Veṣâyâ*'sına bir şerh yazmıştır (Süleymaniye Ktp., Yahyâ Tevfik, nr. 1500, vr. 83ª-102ᵇ).

BİBLİYOGRAFYA :

Abdülhâlik Gucdüvânî, *Veṣâyâ*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3702/5; a.mlf., *Risâle-i Ṣâḥibiyye* (nşr. Saîd-i Nefîsî, *Ferheng-i Îrân-zemîn*, I/1 içinde), Tahran 1332 hş./1953, s. 71-101; *Maḳāmât-ı ʿAbdülḫâliḳ Ġucdüvânî ve ʿÂrif Rîvgerî* (a.e. içinde), s. 1-18 (daha sağlam bir metni için bk. British Museum, Add, nr. 26294, vr. 1ᵇ-19ᵇ); Buhârî, "Aḥkâm", 21; Muhammed Pârsâ, *Faṣlü'l-ḫiṭâb*, Taşkent 1331/1913, s. 518-520; *a.e.* (trc. Ali Hüsrevoğlu), İstanbul 1989, s. 598-600; Câmî, *Nefeḥât* (nşr. Mahmûd-ı Âbidî), Tahran 1370 hş./1991, s. 383-384; Lâmiî, *Nefehât Tercümesi*, s. 411-413; Safî, *Reşeḥât* (nşr. Ali Asgar-ı Muînîân), Tahran 2536 şş./1977, I, 34-53; *Reşehât Tercümesi*, s. 30, 78-83; Fazlullah b. Rûzbihân, *Şerḥ-i Veṣâyâ*, Süleymaniye Ktp., Yahyâ Tevfik, nr. 1500, vr. 83ª-102ᵇ; Muînülfukarâ, *Târîḫ-i Mollazâde* (nşr. Ahmed Gülçîn-i Meânî), Tahran 1339 hş./1960, s. 46-47; Muhammed-i Kazvînî, *Silsilenâme-i Ḫâcegân-ı Naḳşbend*, Bibliothèque nationale, supplément persan, nr. 1418, vr. 8ª-9ª; Gulâm Server Lâhûrî, *Ḫazînetü'l-aṣfiyâ*ʾ, Leknev 1868, I, 530-534; Harîrîzâde, *Tibyân*, I, vr. 378ᵇ-389ᵇ; *Ḳandiyye* (nşr. Îrec Efşâr), Tahran 1367 hş./1968, s. 6-16; W. Madelung, *Religious Trends in Early Islamic Iran*, New York 1988, s. 49-51; a.mlf., "Yūsuf al-Hamadānī and the Naqšbandiyya", *Quaderni di Studi Arabi*, sy. 5-6, Venezia 1988, s. 499-509; F. Meier, *Zwei Abhandlungen über die Naqšbandiyya*, Stuttgart 1994, s. 25; Kasım Kufralı, "Gucduvânî", *İA*, IV, 820-821; S. Naficy, "Ghudjduwānī", *EI²* (İng.), II, 1077-1078; K. A. Nizami, "ʿAbd-al-Ḳāleq Ğoǰdovānī", *EIr.*, I, 120-121.

 Hamid Algar

GUCERÂT

(گجرات)

Hindistan Cumhuriyeti'ni oluşturan yirmi bir eyaletten biri.

Hindistan'ın kuzeybatısında yer alan Gucerât güneyde ve batıda Umman denizine açılmaktadır. Kuzeybatısında Pakistan İslâm Cumhuriyeti, kuzeyinde Racastan, doğusunda Medya Prades ve güneydoğusunda Maharaştra eyaletleri bulunmaktadır. Yüzölçümü 196.024 km² ve nüfusu 1991 sayımına göre 41.174.060'-tır.

Gucerât çok eski bir geçmişe sahiptir. İlk ismi Gurceretra, V. yüzyılın sonlarında Hindistan'a gelen Gucer kabilesine atfedilmektedir. Ancak bu kavmin adı Akhunlar'ın Hindistan'a yerleşmeleri sırasında ortaya çıkmıştır.

Müslümanlar tarafından fethine kadar Gucerât, milâttan önce IV. yüzyıldan itibaren sırasıyla Maurialar, Sakalar, Guptalar, Maitrakalar, Çâvedâlar ve Çavlukyalar'ın (Solankîler) hâkimiyeti altında kalmıştır. Gazneli Mahmud 416'da (1025) bölgeye geldiği zaman Gucerât Çavlukyalar'ın elindeydi. 1178'de Gurlular'dan Muizzüddin (Şehâbeddin) Muhammed b. Sâm Gucerât'a bir sefer düzenlediyse de başarılı olamadı. Fakat 1197'de Kutbüddin Aybeg'in seferi zaferle neticelendi ve o sırada başta bulunan II. Bhima sürgüne gönderildi. Mes'ûdî, İstahrî, İbn Havkal, Bîrûnî, İdrîsî gibi İslâm tarih ve coğrafyacılarının Gucerât'a dair verdikleri bilgiler kısa ve karışıktır. Bu kaynaklar daha çok Gucerât limanlarından, altın ve gümüş madenlerinden ve mahallî âdetlerden bahsederler.

Gucerât, kesin olarak Delhi Sultanı Alâeddin Halacî zamanında (1296-1316) fethedilmiştir. Alâeddin Halacî'nin kumandanları eski Hindû başşehri Anahilvâda'yı ele geçirdikten sonra 1300 yılında Alâeddin Halacî'nin kayınbiraderi Melik Sencer, Alp Han unvanıyla bölgeye vali (nâzım) olarak tayin edildi ve on altı yıl bu görevde kaldı. Fakat Alp Han daha sonra Melik İzzüddevle Kâfûr tarafından âniden Delhi'ye geri çağrıldı ve orada öldürüldü. Onun ardından bölgeye gelen Kemâleddin Gurg duruma hâkim olamayınca aynı âkıbete uğradı. Kutbüddin Mübârek Şah Halacî isyanları bastırmak için bu defa Aynülmülk Mültânî'yi görevlendirdi ve onun kayınpederi Melik Dînâr'ı Zafer Han unvanıyla bölgeye